

“ตำนานการตามช้างเผือก” กับการรับรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

สู่แนวทางการพัฒนาในจังหวัดศรีสะเกษ

ธัญพงษ์ สารรัตน์^{1*} ทิวพร ใจก้อน² และ โพธิ์พงษ์ ฉัตรนันทภรณ์³

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาการรับรู้เรื่องราวของ “ตำนานการตามช้างเผือก” ในฐานะเรื่องราวทางประวัติศาสตร์การตั้งบ้านแปงเมืองของท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาในจังหวัดศรีสะเกษ ผลจากการศึกษาพบว่า การรับรู้ตำนานการตามช้างเผือกตามกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ กลายเป็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่มีพลังขับเคลื่อนและพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษในปัจจุบัน ซึ่งการรับรู้ผ่านสื่อที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองศรีสะเกษแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1) การรับรู้จากเอกสารและเรื่องเล่าว่า กลุ่มชาวส่วย (ญะ) ที่เป็นบรรพชนชาวเมืองศรีสะเกษที่ตามจับช้างเผือกที่แตกโขลงมาจากกรุงศรีอยุธยาจนถึงอาณาบริเวณบ้านเมืองศรีสะเกษในอดีตได้เป็นผลให้เกิดชื่อบ้านนามเมืองในสถานที่ต่างๆ เช่น ห้วยทับทัน บ้านเจียงอี บ้านเงิน (เขื่อนช้าง) และห้วยสำราญ เป็นต้น และการรับรู้บทบาทของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นชาวส่วยในการสร้างบ้านแปงเมืองดังกล่าว ทำให้ตั้งแต่ พ.ศ.2548 เป็นต้นมา เกิดการจัดสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาทางวิชาการ และการค้นคว้าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นการตั้งบ้านแปงเมืองศรีสะเกษ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่บ้านดอนใหญ่ อำเภอม่วงสามสิบ และอำเภอยะชุมนุ้ม จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) การรับรู้จากสื่อประกอบการเล่าเรื่อง เช่น แบบเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง รูปปั้น อนุสาวรีย์ การแสดงต่างๆ และกิจกรรมประเพณีในระดับอำเภอและจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่า ตำนานการตามช้างเผือกได้ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์อันดีแก่บรรพชนเมืองศรีสะเกษ โดยการสร้างสำนึกพึ่งพาวิบุลย ความรู้สึกผูกพันกับบรรพชนชาวศรีสะเกษปัจจุบัน

คำสำคัญ : การรับรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตำนานการตามช้างเผือก ศรีสะเกษ

¹อาจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ศรีสะเกษ 33000

²อาจารย์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ศรีสะเกษ 33000

³อาจารย์ สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ศรีสะเกษ 33000

¹Lecturer, Faculty of Education Sisaket Rajabhat University 33000

²Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences Sisaket Rajabhat University 33000

³Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences Sisaket Rajabhat University 33000

* Corresponding author: Tel.: 081-0731516 E-mail address: thanyapong.s@ac.th

"The legend of following the white elephant" and the local history perception towards development in Sisaket Province

Thanyapong Sararat^{1*} Thiwaporn Jaikorn² and Popong Chatnuntaporn³

Abstract

This article aimed to explore the perception of "The legend of following the white elephant" as a historical story of setting up a local town of Ban Paeng for development in Sisaket Province. The results of the study showed that the perception of the legend of following the white elephant according to the globalization of change became a local history that had the power to drive and develop the present Sisaket Province. The perception through media that affected the development of Sisaket can be divided into 2 types: 1) Recognition from documents and stories that the Suay (Kui) group, ancestors of Sisaket people, who caught a herd of white elephants from Ayutthaya to the area of Sisaket in the past resulted in the name of cities in places such as Huai Thap Than, Ban Jiang Yi, Ban Khoen (Khuen Chang), and Huai Samran, etc. Recognition from the role of local tribute leaders in the construction of the Ban Paeng Muang, since 2005, academic seminars, academic development, and local history research have been established in the setting up of the Ban Paeng Muang, Sisaket Province, especially local at Ban Duan Yai, Wang Hin District, and Khukhan District, Sisaket Province. 2) Recognition from storytelling media such as local history textbooks, murals, statues, monuments, performances, and traditional activities at the district and provincial levels. In addition, it was found that the legend of pursuing the white elephant helped to promote a good image for the ancestors of Sisaket by creating a sense of reliance on heroes and feelings of attachment to the present Sisaket ancestors.

Keywords: Awareness, Local history, The legend of following the white elephant, Sisaket